

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jug.
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEČ

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
Istop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrsilica po 10 Din
p Pr večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nebrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ejabijana št. 10.650 in 10.347
za inšerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zagrebski pamilet

Se nikoli po prelomu med srednjim in novim vekom ni uživala katoliška cerkev na svetu takega spoštovanja in ugleda kot danes. Njen ogromen pomen je po sodobnih političnih, socialnih in kulturnih problemih le narastel. Še tako versko indiferenten človek ne more iti mimo zaklada njene vzgojne modrosti, nakopičenega v teku dvajsetih stoletij. Nobena druga institucija ne more nadomestiti njenega dela za zadovoljevanje najglobljih duševnih potreb človeka. Nihče ne razpolaga s tako močnim vplivom na ljudsko srce kot ona in vse edinice kulturnega organizma zapadnega človeštva od družine pa do države so navezane nanjo, potrebujejo njenege blagoslova in pomoči. Čim več je nasprotujočih si mnenj, struj in teženj ter medsebojne borbe na vseh poljih našega življenja, s tem večjo nujnostjo se uvideva važnost cerkve, ki se v zavesti svoje večnosti ne da omajati po nobenem notranjem in zunanem prevratu. Ona je edino jamstvo moralne edinstva, ona edina še čuva njegovo kulturo razpada, ona je najjačji branik tudi avtoritete oblasti in reda, da ne zapademo azijskemu kaosu.

V tem spoznanju je vzrok, da vladajo danes med cerkvijo in vsemi kulturnimi državami, celo poganskimi, najboljši odnosi. Niti pruski socialni demokrati niso mogli prezreti naraščajoče duhovne in moralne sile rimske cerkve, s katero so sklenili konkordat proti vsem najsvetejšim dogmam in tradicijam brezverskega marksizma. Ona država, ki je od velike revolucije dalje smatrala boj proti cerkvi naravnost za dolžnost »svobodoumnega« človeka, se danes trudi živeti z njo v najbolj spoštljivem prijateljstvu, predobro vedoč pro bridkih izkušnjah poldrugega stoletja, da je političen in moralen prepoved in dvig francoskega narodnega duha nemogoč proti katolištvu in brez njega. Po strašnem pretresu na vzhodu na eni in po čedalje bolj očitnem razkroju vsega protestantstva na drugi strani je katoliška cerkev v bližnji bodočnosti poklicana združiti okoli sebe vse krščanske kulturne sile sveta. Ogromna prizadevanja državnikov tako po okrepitvi socialnega reda kakor po ustalitvi mednarodnega miru so le potrdilo, da je imela cerkev edina prav v letih strašnega poloma in da nihče ne more moralne obnovitve sveta postaviti na trdno podlago, če se ne nasloni na njena večna načela. Kjerkoli se danes po Evropi prizadevajo graditi na povojnem razsulu, povsod se opirajo in morajo opirati na duhovne sile katoliške cerkve. Boj proti njej, proti njeni svobodi in od nje čuvanim moralnim dobrinam pa je škodljiv in poguben za človeštvo in državo.

To se nam je zdelo potrebno poudariti zato, ker pri nas žal očitno se ni izumrl tisti tip ljudi, ki smatrajo za potrebno izlivati svoj nekulturen srd in zastarelo miselnost na katoliško cerkev. Vse prebivalstvo države je z navdušenjem pozdravilo akt, s katerim se je odsekala bodočnost od preteklosti in se je napovedala postopna likvidacija vseh starih za okrepitev naše državne misli in narodne skupnosti škodljivih borb. Med te spada tudi borba starega liberalizma z vero, cerkvijo in verskimi vrednotami. Vsak pošten državljani je dolžan, da pri delu likvidacije te šare krepko pomaga. Ne enkrat je bilo povdarjeno, da naša država rabi podpore vseh moralnih in kulturnih sil, da se učvrsti. Med temi činitelji pa je uprav katoliška cerkev eden izmed prvih in najpoglavitejših. Ne samo, ker ji pripada najmanj 40% prebivalstva, ampak tudi, ker nas veže z vsem zapadom in ker ji pripada po njeni moralni avtoriteti, moči in aktivnosti brezsporno čim večje uvaževanje. Potreben nam je verski mir, vzajemno sodelovanje duhovne in posvetne avtoritete, edinstvo med vsemi vzgojnimi faktorji in kulturnimi institucijami, pozitivno udejstvovanje vseh aktivnih sil v narodu, ne pa polemika, pogrevanje starih šlagerjev in zburjanje protiverskih nagonov, ki vodijo, kakor kažejo vse žalostne izkušnje, samo k socialnemu razsulu človeštva. Vero in cerkev je treba pustiti pri miru, če naj se dosežejo visoki cilji našega vrhovnega državnega vodstva. Treba pa je prav posebno ceniti in priznati velik pomen cerkve za državo, izkušeno lojalnost katolicizma, ki najgloblje utemeljuje privezanost in poslušnost vsakega posameznika napram državi, ogromno pomoč, ki jo katoliška cerkev vselej in povsod nujno vsakemu, ki se prizadeva za moralno poglobitev narodnega, državnega, občestvenega čustvovanja.

Svetosavska proslava v Belgradu

Odkritje spominske plošče 400 padlim belgrajskim akademikom — Govori ministrov — Kraljev govor

Belgrad, 27. jan. AA. Davi ob pol 10 je bila proslavljena na belgr. vseučilišču tradicionalna dijaška proslava sv. Save. Proslava se je vršila v dvorani novega vseučilišča, ki je bila v to svrhu okrašena s cvetjem, zelenjem, s pirotskimi preprogami in z državnimi zastavami. Proslava je potekala izredno svečano. V imenu Nj. Vel. kralja ji je prisostvoval divizijski general Dragomir Stanojevič. Prisostvovali so nadalje predsednik vlade, general Peter Zivkovič, z vsemi člani kraljevske vlade, diplomatski zbor, poslanik Združ. držav na našem dvoru Prince v togi profesorja kolumbijskega vseučilišča, zastopniki akademije znanosti, vseučiliški profesorji, gosti iz Zagreba z rektorjem dr. Belobrom na čelu, gosti iz Ljubljane z rektorjem dr. Dolencem, predsednik belgrajske občine inž. Savčić, veliko število zastopnikov naših znanstvenih in umetniških krogov ter veliko število ostalega odličnega meščanstva. Za častno mizo so sedeli rektor belgrajskega vseučilišča dr. Čeda Mitrovič, vojni minister general Hadžič, prosvetni minister Boža Maksimovič in dekani vseh fakultet.

Po otvoritvi svečanosti se je takoj pristopilo k posvetitvi in k rezanju kolača. Pevski zbor je odpel himno sv. Save, zatem državno himno. Rektor dr. Mitrovič je objavil imena dijakov, kojih dela so bila letos nagrajena z običajnimi svetosavskimi nagradami. Svečanost sv. Save je zaključil rektor Čeda Mitrovič s priložnostnim govorom. Dr. Mitrovič je zaključil svoj govor z opozorilom, da se sedaj začne drugi del svečanosti, namreč posvetitev in odkritje spomenika, ki je bil postavljen v spomin nastavnikov in dijakov belgrajskega vseučilišča, ki so v vojnah od 1911 do 1919 žrtvovali svoja življenja za obrambo in slavo domovine. Rektor je pozval akademski pevski zbor »Obilič«, da otvori proslavo. Zbor je odpel skladbo dr. Milojeviča »Jugoslovenci« in s tem je bil drugi del svečanosti odprt. Nato je povzel besedo prosvetni minister Boža Maksimovič, ki je med drugim izvajal:

Prosvetni minister

Danes smo se zbrali tu ne le, da proslavimo našega dijaškega zaščitnika sv. Savo, temveč, da se obenem iskreno poklonimo onim, ki so kot gojenci tega doma našli smrt za svobodo svoje domovine. Vrhovni poveljnik vojske in najvišji zaščitnik naše prosvete je izrekel velike besede, da bo Jugoslavija dostojno slavila te zmage, ako bo prešnila svojo vzgojo z večnimi zgledi naših nacionalnih mučnikov in junakov. Zato negujte vi, ki ste spona med preteklostjo in bodočnostjo, visoko ljubezen, pozhrtvovanje, razvijajte in jačajte jugoslovansko misel! V svojih padlih tovariših glejte vzore in učitelje, ki vas bodo lahko marsičesa naučili. Slava in hvala belgrajskemu vseučilišču!

Čisto drugačne nazore in tendence pa kaže »Hrvat-katolik«, ki je v zadnji nedeljski številki zagrebških »Novosti« zagrešil anahroničnega sovraštva poln, grd in krivičen ter denuncijatoričen članek pod senzacionalnim naslovom »umetnega ustvarjanja katoliške fronte« v Jugoslaviji. Ta mož je brezvesten dovolj, da v času, ko se vse prebivalstvo veseli konstruktivnega dela na vseh poljih v duhu nove ere, z vso strastnostjo pogreva bivša partizanska gesla boja proti katolicizmu v naši državi. Ta člankar, ki se je za tak horenden napad skril za neodgovorno anonimnost, se ni zadovoljil samo s tem, da napada zastopnika svetega očeta, dá, papeža samega, potem pa ljubljanskega vladiko Jegliča, pod kojega okriljem se je vsa Slovenija zbrala pod jugoslovansko zastavo — on gre tako daleč, da ves katolicizem v naši državi v starem žargonu bivšega antiklerikalizma sumniči protidržavnih zvez z inozemstvom in vsem katoliškim državljanom, predstvom pa cerkvenim krogom, odreka patriotizem! Zelo obžalujemo »Novosti«, ki se sicer smatrajo za dostojen list, da so nasedle prostemu intriganu, ki moti naše mirno življenje in delo na ustvarjanju novih razmer s takimi izbruhi sovraštva in ogorčeno protestujemo proti takim podlim obrekovanjem — ne zaradi pisca, ki ni vreden, da bi se zaradi njega kot takega pošten človek razburjal, pač pa zaradi tega, da je v takem času in v takem listu mogel zagledati beli dan tak strupen pamflet zoper

Vojni minister

V slavni bitkah za osvoboditev naših bratov v Stari Srbiji in v Makedoniji je vseučiliška omladina dala znatne žrtve v mrtvih in ranjenih. Vse to je bilo zato, da bi se maščevalo Kosovo in da bi bili bratje na jugu deležni svobode ter zedinjena z nami. V borbah tekem prve in druge balkanske vojne je naša vseučiliška inteligenca dala svoje žrtve, 17 mrtvih in ranjenih, v borbah proti novemu napadalcu leta 1914, proti Avstro-Ogrski je padlo 85 žrtve in je bilo več kot 350 ranjenih. Izgube naše vseučiliške inteligence leta 1915 so znašale 97 mrtvih in 400 ranjenih. Podobno je bilo vsa leta do konca svetovne vojne. Ta pleada od skoro 400 nesmrtnih imen naše srbske vseučiliške inteligence je vdolbenih na tej plošči tu v avli zasluznega belgrajskega vseučilišča, naj bo to znanje znamenje našega priznanja tem velikanim. Naj bo ta spominska plošča trajna vspodbuda bodočemu naraščaju in vsej naši vseučiliški akademski omladini!

Govor ministra vojske in mornarice je napravil na vse prisotne izredno globok dojem. Govornika so prisotni opetovano prekinili z viharimi klici in vzkliki jugoslovanskemu narodu in Nj. Vel. kralju. Zatem so vsi prisotni napotili iz dvorane novega vseučilišča v avlo starega vseučilišča. Ob 11.30 so zaorili skozi dvorano starega vseučilišča frenetični klici »Živeli!«, s trdnjave starega mesta so zadoneli topovski streli in vojaška godba je zasvirala državno himno. V dvorano je stopil Nj. Vel. kralj Aleksander I., najvišji zaščitnik jugoslovanskega dijaštva, ki je zgradil v Belgradu monumentalno študentovsko zatočišče, »Dijaški dom«. Nj. Vel. kralj je prišel v generalski uniformi in je z zadovoljstvom odzdravljval na frenetične pozdrave in vzklike. Nj. Vel. kralj je zavzel prostor med obema spominskima ploščama in je ves čas te proslave ostal miren. Ko je pevski zbor »Obilič« zapel zanosno skladbo »Jugoslovenci«, je Nj. Vel. kralj sprejel veličastno predvajanje Obiličevega dijaškega zbora s pritrjevalnim nasmehom in z zadovoljstvom. Zatem je bila odkrita spominska plošča.

Kraljev govor

Belgrad, 27. jan. AA. Pri svečanosti vdanja spominske plošče na belgrajski univerzi v svetovni vojni padlim profesorjem in dijakom je Nj. Vel. kralj izpregovoril te besede: »Belgrajska univerza je bila zmerom v svoji prošlosti ne samo sadišče znanosti in kulture, nego tudi vir ljubezni in vdanosti do domovine. Naša vseučiliška mladina je to ljubezen do domovine vedno gojila, ji služila in se zanjo žrtvovala. Ta spominska plošča je temu najboljši dokaz. Ceneč velike žrtve profesorjev in dijakov belgrajske univerze v prošlih bojih za osvobodjenje in zedinjenje,

katolicizem. Niti enega dejstva ali dokaza ali vsaj sence stvarnosti ni v dolgem članku »Novosti«: s podtikanjem začena, z lažmi nadaljuje in s pavšalnim sumničanjem konča — zalošten produkt protikatoliške besnosti, kakršnega še v časih najhujšega antiklerikalizma nismo doživeli. Edin »takt«, ki ga navaja kot dokaz »umetnega ustvarjanja katoliške fronte«, je, da se v Sloveniji ustanavlja »jedan novi red omladine pod imenom Križari« — o katerem novem redu v Sloveniji nobena živa duša nič ne ve! Imamo revijo »Križ«, ki že par let izhaja, pa se nikoli ni bavila niti se bavi z »umetnim ustvarjanjem katoliške fronte«, imamo tudi »male križarje svetega Franciška«, ki so stara cerkvena bratovščina otrok kot priprava za tretji red — mar se ni »Hrvat-katolik« le-teh ustrašil, da je izstrelil to svojo smrdljivo bombo zoper katolicizem v Jugoslaviji?!

S tem smo zaenkrat opravili z anonimnim junakom, »Novosti« pa naj bodo prepričane, da niso s tem grdmi napadom prav nič koristile stvari, ki ji hočejo sicer služiti in v kateri jo vsi dobri državljani Jugoslavije podpirajo. Upamo, da bodo gospodje v Zagrebu svojo zmoto uvideli — če ne, pa naj se ne varajo, da bi mi na tako najnovejšo smer njihove politike, ako je za tem zavesten namen, molčali. Na vsak napad na vero, verska načela katolicizma in na cerkev pa na lojalnost katoliškega elementa v Jugoslaviji bomo odgovorili, kakor taki napadi zaslužijo.

odlikujem ta naš visoki naučni zavod z redom Karagiorgeve zvezde z meči — z nado, da še nadalje ohrani svoje davne tradicije.«

Kraljev govor je bil sprejet po prisotnih s frenetičnim navdušenjem. Prisotni so priredili kralju manifestacije udanosti in spoštovanja, kakoršne ni doživelo staro vseučilišče.

Za visoko odlikovanje belgrajskega vseučilišča se je zahvalil rektor dr. Čeda Mitrovič. Zatem je pravnik M. Dimitrijevič imel prigoden nagovor, nakar je akademsko pevsko društvo »Obilič« zapelo gromovito pesem »Ej trubači«. Dve dijakinji sta pristopili k Nj. Vel. kralju in mu postregli z žitom. Dijakinji sta bili tako ganjeni, da so se v njunih očeh pojavile solze. Zatem sta ponudili žito predsedniku vlade generalu Petru Zivkoviču, ministrom, predstavnikom diplomatskega zbora in ostalim odličnikom. S tem je bila ta svečanost zaključena.

Proslava v Zagrebu

Zagreb, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Danes se je v Zagrebu na svečan način vršila proslava Svetega Save. Posebno veličastna je bila proslava na univerzi, kjer so bili najboljši slušatelji nagrajeni. Proslava svetega Save se je vršila tudi na vseh drugih šolah.

Odlikovanje francoskih igralcev

Belgrad, 26. jan. AA. Nj. Vel. kraljica in Nj. Vis. princesa Olga in princ Pavle so posetili snoči v narodnem gledališču predstavo komada »Mon ami Teddy«, ki so ga igrali igralci »Comedie Française« s svojima prvakoma go. Robinovo in g. Aleksandrom. Med odmorom je Nj. Vel. kraljica pozvala v salon svoje lože go. Robinovo in igralca Aleksandra ter jima izjavila, da je navdušena od divne igre francoskega ansambla. Kraljica je izročila pri tej priliki go. Robinovi in g. Aleksandru red sv. Save III. stopnje, s katerim ju je odlikoval Nj. Vel. kralj. G. Robinova in g. Aleksander sta se zahvalila za visoko pozornost in naprosila kraljico, naj izreče Nj. Vel. kralju njuno udano hvaležnost za visoko odlikovanje.

Jugoslovanski parnik nasedel

Belgrad, 27. jan. AA. Jugoslovanski parnik »Ivo Račić«, ki je radiotelegrafskim potom zahteval pomoč, in ki se je nahajal na 40° 41' severne širine in 10° 40' zapadne dolžine, je last naše največje parobrodarske družbe »Jugoslovanski Lloyd«. Družba razpolaga z 270 milijoni vplačanega kapitala, ki so ga vpisali večinoma naši bogati izseljenci v Ameriki. Družba ima 26 parnikov. Od teh ima parnik »Ivo Račić« najmanjšo bruto tonažo, vsega 3724 ton. Vršil je svobodni tovarni promet po Atlantskem oceanu. Ladja je bila zgrajena leta 1906.

Župno starešinstvo Sokola kraljevine Jugoslavije

Seja starešinstva Sokola kr. Jugoslavije se je v nedeljo nadaljevala in je o seji poročal že »Slovenski list«. Na tej seji so bili tudi imenovani starešine posameznih žup, katerih število se je zvišalo od 23 na 27. Od Slovencev so postavljeni kot starešine žup: v Celju Josip Smertnik, ravnatelj Celjske posojilnice, v Kranju Janko Sajovic, trgovec, v Ljubljani dr. Josip Pipenbacher, v Mariboru dr. Kovačič in v Novem mestu dr. Ivan Vasič, odvetnik.

Nato je prišlo na vrsto vprašanje sokolske kroja. To vprašanje je bilo rešeno tako, da se do vsokolskega zleta obdržita oba bivša kroja jugoslovanskega in hrvatskega Sokola, po zletu pa bo veljal samo en kroj in sicer kroj jugoslovanskega Sokola. Stara oblika bo ostala kot šajkača, ki bo imela v gornjem delu rdečo barvo, kot edini znak pa se bo nosil vsokolski znak. Na čepci je znak v nizkem reliefu »Sokol pod slovansko lipo«. V znak so vtisnjene črke SKJ. Nato se je konstituirala sledeča uprava:

Prvi podstarešina Engelbert Gangl, drugi podstarešina Laeko Križ, tajnik Ante Brozovič, načelnik prosvetnega odseka dr. Belajič, blagajnik Momčilo Branivački. V odboru sta od Slovencev še dr. Makso Obersnel in dr. Riko Fuks.

Fašistični korporacijski sistem

Predlog mons. Seipela, naj bi se poleg političnega parlamenta osnovala gospodarska zbornica z zakonodajno oblastjo, je še danes predmet živahnega razpravljanja ne samo v Avstriji, temveč tudi po vsej Evropi. Pred meseci je Macdonald sprožil podobno misel o gospodarski zbornici, a je ni tako določno opredelil in formalno stavil v program svoje stranke kakor mons. Seipel. Bivši avstrijski kancelar se niti ne zadovoljuje z gospodarsko zbornico in jo smatra samo kot prehod h končnemu stanovskemu ali korporacijskemu zastopstvu, ki ga ni mogoče ustvariti, preden se državljani ne organizirajo po stanovih. Gospodarska, oziroma stanovska zbornica naj bi odprla vrata na državno pozorišče tudi »proizvajalcem«, to je delavcem in delodajalcem ter drugim stanovom, prostim poklicem itd., ki ne pridejo do veljave v političnem s teoretskih razpravami prenasenjenem parlamentu; z oživiljenim korporacij in organizacij državljanov po stanovih naj se razbijejo okovi v kapitaliste in proletarce razdeljenega človeštva, odpravi razredni boj in morda tudi stranke.

Korporativni sistem je dosedaj popolnoma izvedla Italija. In fašisti so na ta svoj sistem tudi ponosni. Če po pravici, pa naj presodi brave sam po rezultatih, ki jih je dal fašistični korporacijski sistem.

Predvsem treba poudariti, da ni namen fašistovskega korporacijskega zastopa, da bi dal proizvajalcem in stanovom več besede v političnem življenju, temveč organizacija stanov se vrši zaradi nadzorstva nad njimi.

Italija je postavila produkcijo »v službo nacionalne sile« in »interesi gospodarja in delavca so podrejeni višjim interesom proizvodnje«. »Državna intervencija v proizvodnji je predpogoj korporacijskega gospodarstva, čeprav se zasebna iniciativa smatra še vedno kot najbolj učinkovita in koristna.« toda ... »v interesu države.« Fašistična Italija je izvedla organizacijo stanov, toda po fašističnih sindikatih, ki so edini od države priznani in smejo sklepati za vso kategorijo obvezne pogodbe. Sindikati so pod državnim nadzorstvom; vodili naj bi »profesionalne alb«, uradne stanovske sezname ljudi, ki smejo izvajati proste poklice. Pokazalo pa se je, da nimajo sindikati za to primerne tehnične stroje in zato so morali sezname prevzeti državni upravni organi kakor sodišča. Pri vpisu v seznam gre beseda predvsem policiji in vpisati se ne smejo tisti, ki so »delovali proti državi«. Vodstvo sindikata se imenuje od zgoraj, voditelji pripadajo fašistični stranki in približno iz novih »šol za sindikalne voditelje«.

Zastopniki sindikatov delodajalcev in delavcev pridejo v stik v »pokrajinskem korporativnem odboru«, ki mu predseduje pokrajinski fašistični tajnik. Ti odbori so še vedno na papirju in se menda sploh ne bodo osnovali. V tem vprašanju sta namreč prišla v konflikt stranka in država; generalni tajnik Turati zahteva predsedstvo odborov za stranko, Mussolini pa je za to, da se funkcije pokrajinskega korporacijskega odbora podelijo »pokrajinskemu gospodarskemu svetu«, to je nekdanji obrtni in trgovski zbornici, ki ji danes predseduje prefekt. Zmagalo je seveda vladno naziranje. Incident je zanimiv, ker odkriva trajno nesoglasje med stranko in državo glede organizacije korporacijskega reda in dokazuje, da se korporacijski sistem ne da obesiti na dve osi. Turati brani naziranje, »naj se sodelovanje med državo in sindikatom, v svrhu nacionalne potence vrši po stranki«, Mussoliniju je posredovanje stranke odveč. Kakor je Mussolini nedavno popolnoma podredil stranko državi, v Rimu sebi, v provinci prefektu, tako morajo biti vse sindikalne organizacije podrejene naravnost državnim organom, to je ministrskemu predsedniku.

Gospodarji in delavci so organizirani v lastnih sindikatih po šestih produkcijskih panogah, in sicer: industrija in obrt, poljedelstvo, trgovina, prevoz na suhem, prevoz na morju in v zraku. Sindikati prostih poklicov in umetnikov tvorijo sedmo sekcijo. V »korporacijskem svetu«, to je fašistični korporacijski zbornici, so zastopani delodajalci in delavci paritetno. Korporacijski svet se deli v teh sedem oddelkov, ki se nazivajo tudi korporacije. Svetu predseduje ministrski predsednik, člani pa so: ministri za korporacije, poljedelstvo, finance, javna dela, prosveto in promet, glavni fašistični tajnik in zastopniki društev državnih nameščenec, ki se ne smejo organizirati po sindikatih, Balille, Dopolavora in drugi tehnični strokovnjaki. Vsak sklep korporacijskega sveta lahko razveljavi ministrski predsednik. O kakšni zakonodajni oblasti fašističnega korporacijskega zastopstva torej ni govora. Korporacijski svet je le posvetovalni organ ministrskega predsednika, »tega novega ustavnega organa«. Spore med delodajalci in delavci rešuje na izrecno zahtevo prizadetih ter skrbi za »koordinacijo proizvodnje v nacionalnem interesu.« Prvotno kot sindikalna in korporacijska zbornica z zakonodajno oblastjo zamišljen korporacijski svet, kateremu naj bi se umaknil senat, se je v teku nekaj let prelevil v gol tehnični gospodarski svet. Temu dosledno je Mussolini komaj ustanovljeno ministrstvo nacionalne ekonomije razdelil med korporacijsko in obnovljeno poljedelsko ministrstvo. Korporacijsko ministrstvo je postalo gospodarsko.

Svoj čas se je sedanja poslanska zbornica netočno nazivala »korporacijska«, ker so sindikati delegirali 1000 poslanskih kandidatov, izmed katerih je ministrski predsednik določil

Sestanek šefov delegacij Francosko in italijansko stališče - Italija bi se mogla sporazumeti le s Tardieujevo vlado

London, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je bil sestanek šefov delegacij, ki je trajal tri ure in se je brez rezultata odgodil na jutri dopoldne. Tardieu je pojasnjeval, da nima nobenega pomena, začeti razpravo s številčnim razmerjem jakosti brodojca, določenim v Washingtonu. To razmerje je postalo že iluzorično radi novih ladijskih tipov in s posebnim oboroževanjem v nelimitiranih ladijskih kategorijah. Razprava naj se raje začne na podlagi svoječasno predlaganih ali v vladah pretresanih narodnih programih. Vsaka vlada bo brez dvoma imela konkretne pojme o tem, kakšna mora biti njena obramba na morju. Ob takih maksimalnih obrambnih potrebah pa bi se moralo potem začeti govoriti o možnosti redukcij.

Grandi je izjavil, da polaga Italija posebno važnost na to, da bi vedela, kakšno bo številčno razmerje posameznih brodojcev med seboj. Predlagal je generalno razpravo o razmerju moči.

Anglija je predlagala, naj se postavijo na razpravo posamezni tehnični konferenčni problemi v abecednem redu interesiranih držav. Razpravljalo se je torej najprej o tonaži križark med Ameriko in Anglijo in o maksimalnem programu v protiparitnem razmerju med Francijo in Italijo. Za sedaj se ne namerava sklicati plenarna seja konference ali generalni odbor vseh delegacij v svrhu razprave o teh vprašanjih, pač pa je svet prvih pet voditeljev delegacij sklenil, da se ne objavi vrstni red točk, ki bi prišle na razpravo na konferenčnem programu na podlagi abecednega reda.

Po svojem razgovoru s Tardieujem je izjavil Grandi časnikarjem: Če je mogoče priti s Francijo na čisto, je to mogoče samo s Tardieujem ali s Tardieujevim kabinetom. Kakor javljajo današnji jutranji listi so pritegnili Tardieuja k londonski konferenci zato, da predvsem s Italijani obravnava o gospodarsko-političnih in kolonialno-političnih problemih medsebojnega zblizanja zunaj konference. Kot dokaz za to, da hoče Tardieu razčistiti razmerje z Italijo, se poudarja, da je samo Francija v osebi kolonialnega ministra Pietrija poslala na konferenco kolonialno političnega strokovnjaka.

Kolonije podlaga za franc.-ital. sporazum

London, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Angleški listi in delegacije dominikov so vznemirjeni radi pripravljenosti MacDonalda, razpravljati o dogovoru, ki je svoječasno skoro razdvojil Anglijo in Ameriko, v Franciji zelo prijazen

Konferenca potisnjena na politično polje Uspeh Tardieuja — Pes mizem francoskih listov

London, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Celotni vtis prvega konferenčnega tedna je ta, da je bil iniciator konference Mac Donald radi Tardieujeve energije korak za korakom potisnjen v defenzivo in da je konferenca mnogo bolj zašla na politično polje, kakor sta pričakovali Amerika in Anglija in da bi nove politične konstelacije, ki bi se utegnile roditi na konferenci, lahko imele večji svetovno politični pomen, kakor razorožitve, ki bi se morda dala doseči na koncu konference.

Pariz, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Francoski listi širijo alarmantne vesti o londonski konferenci. »Excelsior« trdi, da bo uspešen zaključek konference nemogoč, če Anglija in Amerika ne spreminita washingtonskega dogovora. »Petit Parisien« piše, da je eden izmed glavnih delegatov

Francosko-ugosl. prijateljstvo

Pariz, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bil v Belfortu kongres Poilus d' Orient. Kongresa so se udeležili v velikem številu bivši francoski bojovníki iz Belforta, Strasbourga, Mulhouse, Dijona, Epinala in Besançona. Predsednik in mnogi govorniki so se v izbranih besedah spomnili izredno bratskega in slovesnega sprejema, ki so ga bili deležni člani »Poilus d' Orient« v Jugoslaviji. Navdušeno se je nazdravilo Nj. Vel. kralju Aleksandru I.

Zaroka princese Ileana

Bukarešt, 27. jan. (Tel. »Slov.«) »Adeverul« poroča, da se je v soboto v Predealu izvršila zaroka romunske princesinje Ileana z grofom Hochbergom, sinom kneza Plessa. Oфициelno se bo zaroka razglasila v soboto v Bukarešti. Zenin in nevesta se sedaj še nahajata v Predealu, kjer se udeležujeta raznih prireditvev.

400 poslancev. Delegiranje se je izvršilo v Rimu in sicer v vseh sindikatih soglasno in vsi poslanci morajo biti vpisani v fašistični stranki.

Fašistični korporacijski sistem je zgrajen hierarhično od zgoraj navzdol. Predpogoj mu je fašizem, izrazita osebnost ministrskega predsednika in avtoritativna država. Stanovski sindikati nimajo volilne pravice niti v lastni organizaciji, kaj šele da bi se njihova volja uveljavila v državi po resničnem stanovskem zastopstvu.

smislu. Smatrajo, da bi bila francoska ali italijanska pripravljenost za razorožitev predrajo kupljena s tem, da bi se Ameriki zamerili. Tudi ameriška delegacija bo danes MacDonalda interpelirala o obsegu koncesij, ki jih je dal Franciji. Tardieu je pa, četudi zelo nejasno, dal objaviti, da ne namerava skleniti nobenih dogovorov proti Ameriki. Vsekakor pa je popolnoma v območju njegove politike, da se bo odrekel razorožitvenim tehničnim uspehom konference na korist nove ureditve Evrope, če bo mogel politično priti z Anglijo in Italijo na čisto. Tako novo ureditev Evrope bi mogli smatrati vsaj Evropi sovražni faktorji v Ameriki za naperjeno proti Združenim državam. Zato se v ameriškem in angleškem taboru opaža nevoja radi teh dolgih razgovorov med Tardieujem, Briandom in Grandijem, poleg katerih je bilo še več tajnih razgovorov drugih članov delegacij in vodilnih francoskih in italijanskih časnikarjev, ki so večkrat igrali posredovalno vlogo.

S francoske strani se je pri teh razgovorih naglašalo, da do obrežnega političnega sporazuma med Francijo in Italijo nikdar ne more priti na podlagi bistvenih francoskih koncesij glede ozemlja, posebno ne na podlagi odstopitve Tunisa. Grandi je na ta kategorični francoski »ne« dal razumeti, da bi preureditev vseh mandatov v Siriji, Palestini in bivših nemških kolonijah bila lahko porabna platforma za sporazum. To podlago je Tardieu očitno sprejel, ker sta on in Briand svoje intenzivne razgovore z Italijani koncem tedna energično nadaljevala in pritegnila k tem razgovorom francoskega strokovnjaka pri Društvu narodov Loucheurja. Francozi so Italijanom tudi priporočali, da bi se francosko-italijansko zblizanje olajšalo tudi razorožitveno tehnično s tem, da bi Italija opustila svoje misli, zagovarjati odpravo podmornic.

Podmornice ostanejo

London, 27. jan. AA. Predsednik francoske vlade Tardieu je danes izjavil časnikarjem, da je današnji dopoldanski sestanek delegatov razorožitvene konference potekel pristrano. Daljša razprava se je razvila o francoskem in italijanskem stališču. Francoska delegacija je zahtevala izprva maksimalno tonažo, dočim gre Italiji za primeren odstotek. »Evening News« pravi, da so delegacije sklenile odstaviti z dnevnega reda razpravo o odpravi podmornic. Japonski delegat Vakatsuki pa je izzval splošno začudenje, ko je zahteval, naj se sprejme poseben dogovor o prepovedi gradnje trgovskih ladij, ki bi se mogle v primeru vojne opremiti z močnimi topovi.

izjavil, da je mogoče, da bo konferenca nenadoma umrla, še preden bo pripravljena na ta strah. Francoski odgovor na angleški predlog o dnevnem redu je jasno negativen. Odgovor smatra vsako razpravo za odveč, dokler se delegacije ne zedinijo o vprašanju procedure in o metodah limitiranja po kategorijah. Tu pa obstoji ostro nasprotje med angleško in francosko tezo, ker hočejo Angleži limitiranje razširiti celo na torpedne rušilce, dočim Francija že od nekdanja zahteva popolno neomejenost za male križarke, voditelje eskadrilj, torpedovke in rušilce.

Tardieu in Briand se bosta najbrže v soboto, 1. februarja vrnila v Pariz, da se prihodnji teden udeležita v Parizu parlamentarnega dela. Vodstvo francoske delegacije bo med tem prevzel mornariški minister Leygues.

Anglija ustavlja gradnjo dveh križark

London, 27. jan. AA. Angleška vlada je ustavila gradnjo križark »Surrey« in »Northumberland«. Nalog za ustavitve je prinesel mornariški ukaz, naslovljen na pomorsko lačjedelnico.

Amnestije na Češkem ne bo

Praga, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Zadnji ministrski svet je sprejel v vednost, da se ob osemdesetletnici predsednika Masaryka dne 7. marca ne bo izdala nobena amnestija.

Pariz, 27. jan. AA. Nocoj je preminul znani pariški zdravnik in šef bolnice Cochin, Louis Fournier v 62. letu življenja. Pokojni se je pri zdravljenju kožnih boleznih posluževal v prvi vrsti bizmuta in so njegovi izsledki zasloveli ter postali ravno tako pomembni, kakor svoječasno odkritje Erlicha. Fournier je bil velik prijatelj jugoslovanskega naroda.

Vsi bobneči načrti za ustvaritev korporacijskega reda se v resničnosti reducirajo na poostritev državnega nadzorstva nad proučevalskimi činitelji, nad delom in kapitalom, da se prepreči zastoj v industriji, ki ga povzročajo spori med delodajalci in delavci, in ustvari močna italijanska industrija, ki bo kos vsaki drugi. Stanovi so danes prav tako potisnjeni v stran, kakor so v parlamentarnih državah in še bolj. Zato pa je tudi gospodarski efekt fašističnega korporacijskega sistema vse prej ko razveseljiv,

Vojaški referendum v Spaniji?

Španski diktator Primo de Rivera namo-rava, kakor je poročal že včerajšnji »Slovenski list«, izvesti vojaški referendum, če naj ostane njegova diktatura ali ne. Naročil je, da naj najvišji vojaški dostojanstveniki vprašajo štabne oficirje, če so za nadaljnji obstoj njegove vlade ali ne. Če bi se izjavili proti njemu, bi takoj odstopil.

Po drugih vestih pa je kralj že sprejel demisijo Primo de Rivero in je določil za njegovega naslednika sedanjega notranjega ministra generala Anido.

Madrid, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Ministrski tovariši Primo de Rivero so za njegovo odločitev, da zahteva zaupnico vojske in mornarice, zvedeli nenadoma šele iz časopisov, ker Primo de Rivera niti njih niti kralja ni o tem obvestil. Šele včeraj popoldne je bil Primo de Rivera pri kralju. Dočim je razburjenje v vseh krogih stalno naraščalo, se je Primo de Rivera včeraj mirno udeležil plesne prireditve v Palast hotelu. Izjava vojske in mornarice bo najbrže za diktaturo ugodna. Ta odločitev diktatorja je bila najbrže spontana in resno mišljena, vendar že opozarjajo prijatelji Primo de Rivero na možnost, da s tem ustvari nevaren precedenčni položaj.

Zopet atentat v Soliji

Sofija, 27. jann. (Tel. »Slov.«) Včeraj zvečer je bil poskušan atentat na macedonskega voditelja Skatrova, ki je posebno v Ameriki vodil revolucionarno gibanje in je intimen prijatelj in svetovalec Mihajlova. Ko je zapuščal hišo dopisnika telegrafске unije, je začelo pet neznanec iz zasede streljati nanj, vendar so vsi strelji radi teme in megle zgrešili svoj cilj. Tudi Skatrov in njegova dva spremljevalca so streljali, vendar so atentatorji pobegnili. Ta nenadni napad bo gotovo izzval protinapade mihajlovistov.

Fašistični knjižki na indešsu

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« prinaša papeški dekret, s katerim se potrjuje odločba kongregacije Sv. Oficija, da se knjigi: Mar'o M'ssiroli: Dale e' Cesare in Ignofus: Fašistična država, Cerkev in šola — uvrste v indeksi prepovedanih knjig in sicer radi težkih zmot proti katoliškemu nauku, zlasti proti božjim pravcem Cerkev in najvišji pastirski in učni oblasti papeža.

Sovjeti plenijo medene križe s pokopališč

Moskva, 27. jan. (AA.) Iz Ljeningrada poročajo, da je predsedništvo tamšnje krajevne sovjetske organizacije odredilo, naj se poberejo medeni križi na grobovih.

Spor radi »Bog ohrani«

Dunaj, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Desničarski listi objavljajo hude očitke proti dunajskemu socialnemu demokratskemu županu Seitzu, ker se v nedeljo pri mednarodnih drsalnih tekmah ni odkril, ko je pri prihodu zveznega predsednika Miklase vojaška godba zaigrala zopet staro Heydnovo himno: »Bog ohrani«, ki jo vojni minister zopet uvedel v armado.

36 grošev plačuje Schulverein pokojnine

Dunaj, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Vpokojeni učitelj Henrik Ludwig, ki je 36 let deloval na šoli nemškega Schulvereina v Ljubljani in bil z 1. 1930. vpokojen z letno pokojnino 3600 kron, je vložil pri sodišču tožbo proti nemškemu Schulvereinu radi valorizacije, ker mu plačuje prav za prav samo 36 grošev pokojnine, zahteva pa na leto 5181 šilingov.

Hranilovič izročen sod šču

Zagreb, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne je zagreška policija izročila sodišču Janka Hraniloviča in tovariše, ki so obtoženi atentata na policijske organe v bližini Siemensovega skladišča ter v mestnih hišah v Petrovi ulici. Istočasno je bil izročen sodišču tudi dr. Budak.

Šah. turnir v San Remu

Neodigrani partiji iz 7. in prejšnjega kolo so se končale s tem rezultatom: Partija Ahues-Yates je bila remis, Rubinstein je dobil proti Colleju in Yates proti Araizi. — V sedmem kolu je zmagal Niemcovič nad Bodo-Ljubovim in ne obratno, kakor se je poročalo v nedeljo.

8. kolo: Zmagali so: Aljehin nad Tartakowerjem, Niemcovič nad Araizo, Rubinstein nad Monticellijem, Knoch na Grauem, Maroczy nad Romyem, Ahues nad Spielmannom in Colle nad Yatesom. Remis je bila partija Vidmar-Bogoljubov.

San Remo, 27. (Tel. »Slov.«) Današnje 9. kolo je poteklo tako-le: Aljehin je premagal Ahuesa, Niemcovič Colleja, Romy Spielmana, Bogoljubov Maroczyja, Rubinstein Yatesa. Partija Grau-Monticelli je ostala remis. Partiji Tartakower-Knoch in Vidmar-Araiza pa sta še neodločeni.

Stanje po 9. kolu: Aljehin 8½, Rubinstein, Niemcovič 6½, Ahues, Bogoljubov 5, Vidmar, Tartakower 4½ (1), Knoch 4 (1), Colle, Yates 4, Maroczy, Spielmann 3½, Monticelli, Grau 3, Romy 2½, Araiza 2 (1).